

Prorok Ámos je tretí z dvanástich malých prorokov Starého Zákona (Hebrejskej Biblie)

Prorokoval za čias kráľov „Uziáša, judského kráľa, a za dní Jeroboáma (druhého), syna Joasovho, izraelského kráľa, dva roky pred zemetrasením.“ (Ámos 1:1)

Kniha sa dá rozdeliť na tri časti:

Kapitoly 1 a 2 : posolstvá proti národom a Izraelu

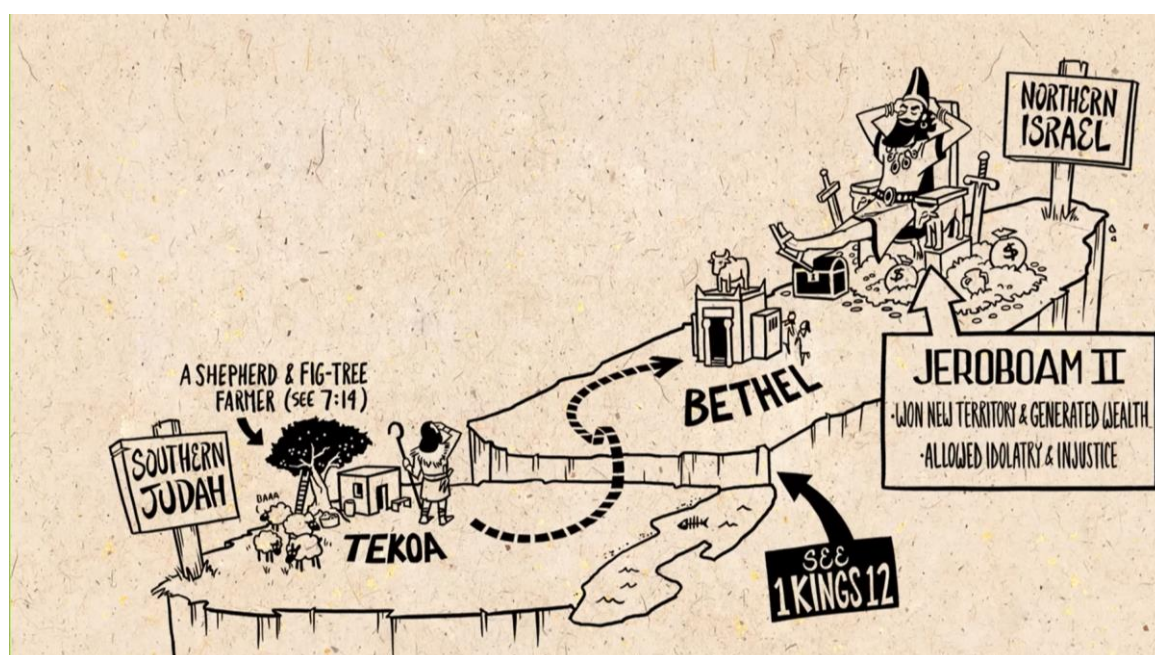
Kapitoly 3-6: (poetické) posolstvá proti Izraelu a jeho vodcom

Kapitoly 7-9: Ámosove videnia o prichádzajúcom súde

Nachádzame sa zhruba 150 rokov po rozdelení Kráľovstva na Severné a Južné.

Ámos bol pastier a zberač ovocia z malého (bezvýznamného) mesta Tekoa v Júdovi.

Hospodin ho poslal prorokovať do Bételu v Izraeli, kde bol jeden z dvoch Izraelských chrámov postavených od čias Jeroboáma (prvého).

Aj keď má prorokovať proti Izraelu, začína hovoriť súd na nepriateľov Izraela okolo neho.

Sýria, Filištia, Týrus, Edom, Ammon, Moáb a prekvapujúco aj **Júda**. Tieto krajiny tvoria kruh okolo Izraela a ten je presne v strede terča, do ktorého napokon mieri prorokovo slovo súdu.

7 národov, sedmička v prorockých: „Pre troje prestúpení Damašku a pre štvoro neodvrátim toho...“

Sedmička je číslo dokonalosti. V tomto prípade (podobne neskôr ako ďalší dôležitý symbol Ámosovho prorocka – „Deň Hospodinov“) je sedmička číslom dokončenej, dovršenej trpezlivosti. Miera milosti a zhovievavosti Hospodina sa dovŕšila.

Rovnako ako 3+4 sa rovná 7, tak 3x4 je 12, čo je ďalšie číslo dokonalosti – Božieho poriadku, vlády. Aj toto číslo hovorí o Božej vláde nad národmi (Izraelom obzvlášť). Ale už neukazuje na majestát a slávu Božej vlády, ale ukazuje na súd, ktorý prichádza pre dlhodobé nespĺňanie podmienok Božej dokonalej vôle pre národ.

Ďalší symbol je obrazový – olovnica. Používa sa na meranie stien pri ich výstavbe, aby boli rovné. V tomto prípade už však nejde o výstavbu, či korekciu. Podľa Božej olovnice, ktorú Hospodin priložil k Izraelu, je stavba národa tak pokrivená, že jej už niet nápravy. Hospodin túto stavbu zbúra.

Čo sú hlavné obvinenia voči Izraelu?

- Nespravodlivosť v zbohatnutí
- Prevracanie práva
- Prázdne, pokrytecké náboženstvo, ktoré je Hospodinovi odporné

Izrael bol povolaný Bohom, aby bol požehnaním pre všetky národy. S veľkým povolaním prichádza veľká zodpovednosť. Preto Hospodin súdi Izrael.

Hospodin pripomína Izraelu dôležitosť spravodlivosti.

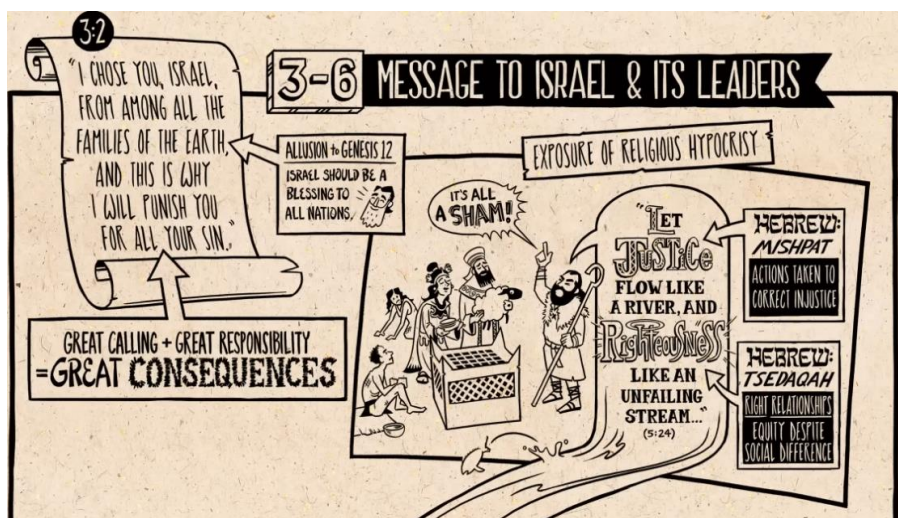
Volá národ naspäť k sebe – chodiť podľa Božích zákonov znamená chodiť v spravodlivosti.

Je to obraz Božej dobroty, že nás napráva a karhá; nechce nám zle. Vie, že chodiť s Hospodinom je to isté ako chodiť v požehnaní. Odvracanie sa od Božieho poriadku (k cudzím Bohom, k prázdnomu náboženstvu) vedie k nespravodlivému životu a správe krajiny.

Ámos 5:4 *Lebo takto hovorí Hospodin domu Izraelovmu: Hľadajte ma a žite!*

Ámos 5:24 *A tak nech sa valí súd (právo) ako vody a spravodlivosť ako nevysychajúci potok mocný.*

Hebrejské slovo pre **spravodlivosť** je **cedeka**. Znamená správne, rovné a spravodlivé vzťahy medzi ľuďmi bez ohľadu na (sociálne) rozdiely. **Právo (súd) (mišpat)** hovorí o konkrétnych skutkoch, ktorými naprávame nespravodlivosť a tvoríme spravodlivosť.

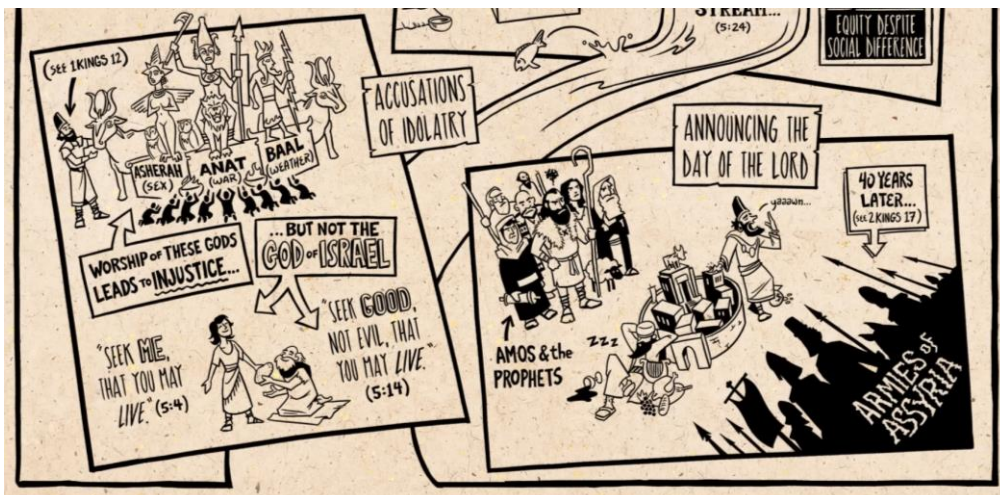

Ámos 5:10-12 *Nenávidia v bráne toho, kto karhá, a toho, kto hovorí pravdu, majú v ohavnosti. A tak preto, že šliapete po chudobnom a beriete od neho bremeno obilia, nastavali ste síce domov z tesaného kameňa, ale nebudete bývať v nich; nasadili ste vzácnych viníc, ale nebudete piť ich vína. Lebo znám, aké mnohé sú vaše prestúpenia a mocné vaše hriechy, ktorí trápíte spravodlivého, ktorí beriete úplatok pokryť vinu a zohýnate biednych v bráne.*

Božou vôľou je, aby krajina bola plná práva a spravodlivosti.

Ámos 5:24 *A tak nech sa valí súd (právo) ako vody a spravodlivosť ako nevysychajúci potok mocný.*

Pre nespravodlivosť krajiny dokonca volanie po Božom navštívení (prebudení) nebude vypočítané tak, ako by si to Boží ľud prial. Deň Hospodinov nebude svetlom, ale tmou.

Ámos 5:18, 20 *Beda tým, ktorí si žiadajú deň Hospodinov! Načo vám je deň Hospodinov? Lebo je tmou a nie svetlom... Či nie je deň Hospodinov tmou a nie svetlom, mrákavou, a dňom, v ktorom niet jasu?*

Aplikácia aj v Novom Zákone: potrebujeme hovoriť o „Dni Hospodinovom“ – o tom, že aj keď ľudia čakajú dobré od Boha, pre nespravodlivosť a náboženské pokrytectvo bude očakávaná budúcnosť nie svetlom, ale tmou. Musíme varovať ľudí pred „dňom Hospodinovým“ – je to dôsledok našej svojvôle a náhrady nášho poňatia spravodlivosti a práva za Božiu spravodlivosť. Ľudia si zakrývajú tvár pred rečami o dôsledkoch ich rozhodnutí. Musíme hovoriť o smrti a o súde. Smrť čaká každého jedného človeka, veľkého i malého. To je prvá reprezentácia „Dňa Hospodinovho“. Druhá je súd, ktorý posielajú na zem v našich dňoch.

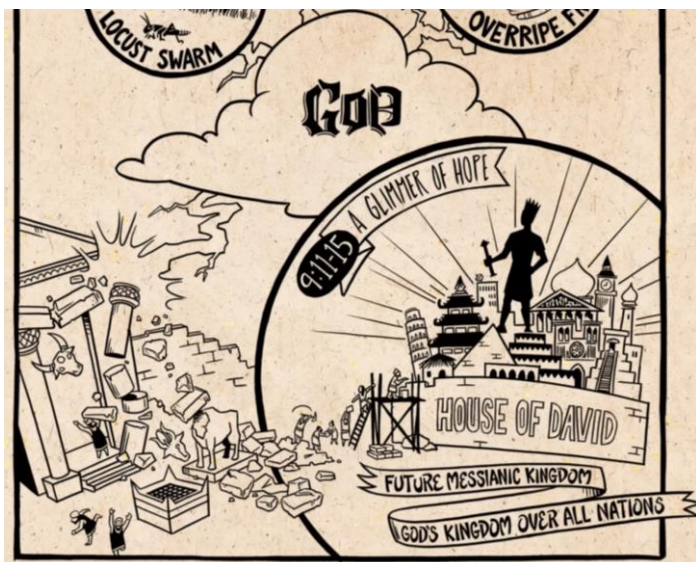

Ámos prorokuje o prichádzajúcom súde, ktorý zdevastuje Izraela. Príde zemetrasenie, príde oheň, príde kobyľky a príde dobytie celého kráľovstva cudzím kráľom a odvlčenie Izraela do zajatia. Tento „Deň Hospodinov“ prišiel v konkrétne dátumy. Zemetrasenie 2 roky po povolani; posledný – zničenie Izraela (a hlavného mesta Samárie) Asýřčanmi o 40 rokov neskôr (cca 740 pnl).

Posledná reprezentácia tohto symbolu je posledný súd, ktorým Hospodin bude súdiť živých i mŕtvych. Treba sa ho báť, lebo Hospodinovmu strašnému hnevu neunikne nik, kto nesplní Jeho podmienky spravodlivosti.

Neprijemná a ťažká časť prorokovho posolstva (aj pre cirkev dnes) sú slová, v ktorých Hospodin graficky popisuje, ako mu je odporná chvála a uctievanie Božieho ľudu, ktoré nie je podporené spravodlivosťou v skutkoch.

Ámos 5:21-23 **Nenávidím, zavrhol som vaše sviatky a nezavoniam vašich slávnostných zhromaždení. 22** *Lebo ak mi aj budete obetovať zápalné obeti a svoje obilné dary obetné, **nebudú mi príjemné**, a na pokojné obeti vášho vykŕmeného dobytku nepozriem. 23* **Odstráň odo mňa hukot svojich piesní, ani hudbu tvojich hárf nechcem počuť.**

Jeden prejav Božieho súdu je prapodivný stav, keď príde „prebudenie“ – tzn. hlad Božieho ľudu po Slove, po zjavení, po živote Božom, ale nič z toho sa nedá nájsť. Ľudia hľadajú, ale nič nenachádzajú, zostávajú hladní, nezmenení a nazasiahnutí Božou premieňajúcou milosťou.

Ámos 8:11,12 *Hľa, idú dni, hovorí Pán Hospodin, že pošlem hlad na zem, nie hlad po chlebe ani nie smäd po vode, ale hlad a smäd počuť slová Hospodinove. 12 A budú sa túlať od mora k moru a od severa až na východ a budú chodiť sem a ta hľadajúc slovo Hospodinovo, ale nenajdú.*

Záverečná časť je videnie, v ktorom Hospodin stojí pri oltári a udiera chrám; prichádza prorocstvo o zničení Izraela. Nekončí však trestom, na úplný záver prichádza zaslúbenie obnovenia „padlého“ (rozpadnutého) stánku Dávidovho.

Ámos 9:11 *Toho dňa postavím stán Dávidov, padlý, a ohradím ich trhliny, postavím jeho zboreniny a vybudujem ho ako za dní drievneho veku, aby dedične vládli ostatkom Edoma a všetkými národmi, nad ktorými bolo vzývané moje meno, hovorí Hospodin, ktorý to učiní.*

Slávne zaslúbenie obnovy celého Izraela v jedno (ako za Dávida, keď bolo uctievanie v stane, nie v chráme, pred rozdelením kráľovstva). Dokonca mu pripadnú i všetky národy, ktoré nesú meno Hospodinovo! V obnovenom stánku budú tak uctievať pod Dávidom všetky národy, ktoré patria Hospodinovi (Sk 15:16).

Pár zaujímavostí na záver:

Ámosova interakcia s veľkňazom Amaziášom, ktorý Ámosa posielal prorokovať preč z Bétela do Júdu.

Ámos 7:12-15 *A Amaziáš povedal Ámosovi: Vidiaci, id', uteč do zeme Júdovej a jedz tam chlieb a tam prorokuj! Ale v Bét-ele neprorokuj viacej, lebo je on svätyňou kráľovou a je domom kráľovstva. Ale Ámos odpovedal Amaziášovi a riekol: Ja nie som prorok ani nie som synom proroka, ale som pastier kráv a človek, ktorý oberá plané fíky. Ale Hospodin ma vzal spoza stáda a povedal mi Hospodin: Idi, prorokuj môjmu ľudu Izraelovi.*

Odmietol odmietnutie; úplne sa vyradil „zo sveta“ v ktorom ho veľkňaz pokáral a odmietol.

Prudké prorocké vyjadrenia Preto takto hovorí Hospodin: *Tvoja žena bude smilniť v meste, a tvoji synovia a tvoje dcéry padnú mečom, tvoja zem bude rozdelená merným lanom, a ty sám zomrieš na nečistej zemi, a Izrael bude istotne prestehovaný so svojej zeme. (7:17) - proti veľkňazovi Amaziášovi.*

– „Vy bázanské kravy!“ – proti vodcom Izraela, kráľovi, sudcom i kňazom.

Prorokovanie podľa slovných hračiek: Káic a Kéc

Ámos 8:2 *A riekol: Čo vidíš, Ámose? A ja som povedal: Koš letného ovocia <Letné ovocie = káic>. A Hospodin mi riekol: Príde koniec <Koniec = kéc> môjmu ľudu Izraelovi; neprejdem viacej len tak popri ňom.*

Pán nám hovorí našou rečou – Ámos bol oberač ovocia. Videnie koša plného zrelého ovocia môže byť automaticky vypožičené ako pozitívny obraz. Ale nie je. Musíme rozumieť, čo Hospodin naozaj hovorí.

Asi najznámejšia pasáž z celej knihy: *Lebo Pán Hospodin nečiní ničoho, krome keď zjavil svoju tajnú radu svojim služobníkom prorokom. Lev reve, kto by sa nebál? Pán Hospodin hovorí, kto by neprorokoval? (Ámos 3:7,8)*